

Lantmännen i SvD: ”Vi kan inte räkna med tur med vädret”

Lantmännen – genom Per Arfvidsson, vice vd, och Patrik Myrelid, strategichef – har precis signerat en debattartikel i Svenska Dagbladet. De skriver att det behövs omedelbara åtgärder för att möta de klimatförändringar som påverkar lantbruket, och här har såväl marknaden som politiken ett gemensamt ansvar. Och det kommer krävas stora investeringar.

Debattartikeln [publicerades i Svenska Dagbladet](#) 5 augusti, 2024. Den kan även läsas nedan.

Vi kan inte räkna med tur med vädret

Sveriges skördar har de senaste åren drabbats av stora variationer i både kvantitet och kvalitet. 2018 års skörd var katastrofal, och 2023 års skörd var en av de sämsta på 30 år, båda på grund av extremt väder – för blött, torrt, kallt, varmt eller kombination av dem. Det förändrade klimatet med fler och mer allvarliga extrema väder-händelser påverkar lantbruket här och nu, och därmed också Sveriges livsmedels-produktion och -beredskap. Detta, tillsammans med Sveriges redan låga försörjnings-grad av livsmedel om cirka 50 procent, är utmanande och allvarligt för tillgången på svensk mat.

Skörden är grunden för konkurrens-kraften och lönsamheten inom lantbruket och det är av stor vikt för Sveriges livsmedels-produktion och försörjnings-förmåga att lantbrukarna kan bärga jämna och stora skördar av god kvalitet. Fjölårets skörd på 4,3 miljoner ton spannmål var historiskt sett mycket dålig på grund av en torr vår följt av en mycket blöt sensommar och höst. Sverige, som vanligtvis exporterar spannmål, har därför i stället behövt importera för att täcka behoven.

Det är en utveckling som går tvärtemot syftet med den nationella livsmedels-strategin som skall vara en tillväxt-strategi och innebära att den svenska livsmedels-sektorn ska växa och försörjnings-förmågan av livsmedel öka. En oroligare omvärld understryker samtidigt än tydligare vikten av en robust och motståndskraftig nationell livsmedels-produktion.

Livsmedelsproduktionen är helt beroende av svenska lantbrukare som alltmer påverkas av ett oförutsägbart och extremare väder, med bland annat långa perioder av torka eller som i sommar med mer skyfalls-liknande regn. Nu krävs klimat-anpassningar för att rusta och framtids-säkra Sverige för nya utmaningar kopplade till global uppvärmning. För lantbruket handlar det om åtgärder som syftar till att säkra en robust livsmedels-produktion och tillgång på svensk mat. Tre fundamentala strategier och insatser som behövs i den kommande uppdateringen av den svenska nationella livsmedels-strategin är:

1. Vattenhushållning vilket innebär väl fungerande hantering av vatten vid både torka och extrem nederbörd.
2. Forskning och växtförädling för att ta fram sorter anpassade till ett klimat i förändring.
3. Insatser mot nya skadegörare, ogräs, växtsjukdomar och värmestress.

Svensk lantbruksnäring investerar årligen flera hundra miljoner kronor, tid och kunskap i växtförädling samt forskning och utveckling. Men även om lantbrukare, vi och andra marknads aktörer tillsammans investerar miljard-belopp är klimat-förändringar en större utmaning än vad enskilda aktörer och svenska lantbrukare själva kan hantera. När det gäller vatten-hushållning

kommer det att krävas investeringar i omfattningen 50 miljarder kronor. Det inkluderar investeringar i bevattning för att möta perioder av torka och i dränering av åkermarken för att kunna hantera stora mängder nederbörd. Det är investeringar som krävs för att långsiktigt säkra svensk livsmedels-produktion och beredskap – investeringar för hela svenska befolkningen. Det behöver finansieras gemensamt.

Som ett övergripande mål för Sveriges uppdaterade livsmedels-strategi, Livsmedels-strategi 2.0, har Lantmännen förslagit målet om att nå ”handelsnetto noll till 2030”. Den årliga netto importen var 2023 cirka 70 miljarder kronor. En målsättning om att nå ett handelsnetto i balans till 2030 ger incitament åt såväl en ökad inhemsk konsumtion som ökad export. Det säkrar svensk livsmedels-produktion och livsmedels-beredskap över tid, men gör även att Sverige tar en del av ansvaret för att möta ett klimat i förändring och att producera mat till en globalt växande befolkning.

På kort sikt, för att möta de klimat-förändringar som redan skett och som påverkar lantbruket här och nu, behövs snabba åtgärder och stora investeringar. Vi kan inte kontrollera väder förändringarna, men vi kan minska riskerna och lindra konsekvenserna. Marknaden och politiken har ett gemensamt ansvar att säkerställa detta. Det handlar om att skapa finansiella och legala förutsättningar för Sveriges lantbruk och livsmedels-produktion för att öka den svenska försörjnings-förmågan och stärka livsmedels-beredskapen. Med klimat-förändringarna och det osäkra omvärlds-läget lever vi i en annan värld i dag. Vi måste agera därefter och vi måste göra det tillsammans. Sverige kan inte räkna med att ha tur med vädret.

Per Arfvidsson, vice vd Lantmännen

Patrik Myrelid, strategichef Lantmännen och ledamot i nationella expertrådet för klimat anpassning

För mer information, kontakta gärna oss

Lantmännens presstjänst

Tel: 010 556 88 00

E-post: press@lantmannen.com